

Skötselplan för naturreservatet Kakelugns mossen i Eksjö kommun

Syfte med områdesskyddet

Syftet med reservatet är att

- bevara en orörd och mångformig myr
- bevara och utveckla äldre naturskogsartad barrblandskog
- bevara de listade habitaterna enligt EU:s art- och habitatdirektiv i gynnsamt tillstånd

Beskrivning av området

Administrativa data

Objektnamn	Kakelugns mossen
Skyddsform	naturreservat
Beslut om Natura 2000	ja (SE0310515)
Län	Jönköping
Kommun	Eksjö
Socknar	Eksjö, Höreda
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets centrala och östra delar (13)
Avrinningsområde	Emån
Karta	fastighetskarta: 6F8b, 6F9b terrängkarta: 6F NV
Lägesbeskrivning	5,5 km O om Eksjö kyrka
Fastighet	Högsjöhult 3:7
Markägarkategori	Staten
Gräns	se karta bilaga 1. Reservatsgränsen följer fastighetsgränsen.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Areal	85,6 ha

Markslag

Skogsmark	74 ha
Myr	10,2 ha
Vatten	1,4 ha

<i>Naturtyper</i>		<i>Natura 2000-habitat</i>	
Barrblandskog	16,7 ha	Västlig taiga (9010)	16,7 ha
Barrungskog, kalmare	8 ha		
Tallsumpskog	40,5 ha	Skogbevuxen myr (91D0)	40,5 ha
Öppen myr	19 ha	Högmossar (7110)	8,7 ha
"		Öppna, svagt välvda mossar (7140)	10,3 ha
Vatten	1,4 ha	Dystrofa sjöar och småvatten (3160)	1,4 ha

Topografi, hydrologi m.m.

Kakelugnsmossen är en tydligt välvd mosse belägen på högslätten mellan Eksjö och Försjön, ca 230 meter över havet. Hela mossen omges av ett välutvecklat laggkärr. Centralt i mossen finns bågformiga höljesystem. I mossen är det två öppna vattensamlingar, Kakelugnsgölen i söder och Bråtagölen i norr. Kakelugnsmossen ligger inom Skiverstadåns avrinningsområde (Emåns huvudavrinningsområde).

Historik och markanvändning

Mossen är till största delen opåverkad av mänsklig aktivitet. Det finns spår av några få äldre diken.

Skogen på fastmarksholmarna har under senare år inte brukats, men det finns gamla stubbar som visar på tidigare skoglig aktivitet. I skogen som omger mossen har det bedrivits skogsbruk in i sen tid.

Över mossen har det gått en gammalinterväg.

Växt- och djurliv

Kakelugnsmossen kan karakteriseras som rismosse av skvattramtyp. Centralt finns öppna partier med vitmossor och låga ris. Laggkärret är av fattig typ med starr och vitmossor. I laggens blötaste partier finns stora bestånd av vattenklöver, ängsull och kråklöver.

Kakelugnsgölen omges av gungflyartade mattor av vitmossor och starr. Bråtagölen omges av ett rikare kärr med mer krävande vitmossor och i kanten växer en bred bård av dystarr (vitag-kallgräs-Sphagnum cuspidatum-typ). Ute i vattnet växer gul och vit näckros.

Mosseytan bryts på några ställen av små flacka fastmarksholmar. På holmarna växer det 100-årig talldominerad naturskogsartad skog. Gammelgranslav förekommer tämligen allmänt. Mossen omges av barrblandskog samt unga tall- eller grandominerade bestånd.

Mossen är känd som spellokal för orre. På mossen förekommer också trana. Djurlivet i övrigt är inte närmare undersökt.

Friluftsliv

Kakelugnsmossen är inte något välbesökt friluftsområde idag. Det ligger endast drygt 5 km från Eksjö och 3 km från det välbesökta naturreservatet Skurugata. Höglandsleden passerar förbi ca 300 meter från områdets södra del.

Dokumentation

Franzén, L. 1994. *Våtmarker i Eksjö kommun*. Länsstyrelsen i Jönköpings län. Meddelande 13/94.
Lonnstad, J. & Löfroth, M (red.). 1994. *Myrskyddsplan för Sverige*. Naturvårdsverket.
Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1995. *Natur i Jönköpings län*.

Mål och föreskrifter för skötsel av reservatet

Övergripande mål med skötseln

Skötseln av naturreservatet ska syfta till

- * att bevara områdets mosaik av skogbevuxen myr, öppen myr, gölar och fastmarksskog,
- * att bevara en orörd hydrologi för att gynna typiska myrmarksarter och myrmarksstrukturer,
- * att bevara och utveckla skogens naturskogskaraktär och de strukturer som hör till en naturskog

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturreservatet utgörs av två skötselområden. Skötselområde 2 är indelat i delområden utifrån naturtyp. Naturtypsindelningen framgår av skötselplan-kartan, bilaga 2a.

Skötselområde 1 - Barrblandskog		24,7 ha
Naturtyp:	Barrblandskog	16,7 ha
	Barrungskog, kalmarskog	8 ha
Natura 2000-habitat:	Västlig taiga (9010)	16,7 ha

Området består av barrblandskog, samt unga tall- eller grandominerade bestånd. Den äldsta skogen finns på fastmarksholmarna ute i myren. Knappt en tredjedel av arealen utgörs av skog yngre än 40 år.

Bevarandemål ¹

- Utbredningen av västlig taiga (9010) är minst 16 ha. Utbredningen av västlig taiga ska öka till 24 ha. Skogen ska utgöras av en naturskogsartad barrblandskog.
- Tall utgör minst 60 % av virkesvolymen.
- Död ved förekommer med i genomsnitt minst 30 m³/ha (låg och torrträd, diameter >10 cm).

¹ Bevarandemål anges för att mäta och följa upp den biologiska kvaliteten. Ett problem är att det i många fall saknas bra kunskapsunderlag för vad som är god biologisk kvalitet. Ny kunskap kan medföra att de uppsatta målnivåerna ändras. Avvikelse från uppsatta bevarandemål behöver inte resultera i omedelbara skötselåtgärder.

Skötselåtgärder

- I de yngre bestånden görs inom 10 år en röjning/avverkning i naturvårds-syfte. Det gäller främst bestånden i östra kanten av reservatet (markerat som 1A på skötselplankartan, bilaga 2a), men kan vara aktuellt även i övriga ungskogar. Vid åtgärden gynnas lövträd och tall. I de fall det finns grövre träd frihuggs dessa. Av det som avverkas lämnas en del av de grövsta träden till liggande död ved och resterande del forslas ut om detta är genomförbart. I samband med avverkningen kan även en del grövre träd ringbarkas för att tillskapa stående död ved. Vid behov upprepas åtgärden.
- Vid behov, för att tallen inte ska konkurreras ut, röjs en del av granföryngringen bort. Om åtgärden bedöms nödvändig bör den återupprepas med ca 10 års mellanrum.

Skötselområde 2 - Skogbevuxen myr, öppen myr och dystrof sjö

60,9 ha

Naturtyp:	Tallsumpskog	40,5 ha
	Öppen myr	19 ha
	Vatten (sjö)	1,4 ha
Natura 2000-habitat:	Skogbevuxen myr (91D0)	40,5 ha
	Högmosse (7110)	8,7 ha
	Öppna, svagt välvda mossar (7140)	10,3 ha
	Dystrofa sjöar och småvatten (3160)	1,4 ha

Större delen av myren är bevuxen med tall. Öppna partier finns i de centrala delarna av mossen, samt i laggen runt myren. I mossen finns två myrgölar.

Bevarandemål ¹

- Utbredningen av högmosse (7110) är 8 ha.
- Utbredningen av öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140) är 10 ha.
- Utbredningen av skogbevuxen myr (91D0) är 40 ha.
- Utbredningen av dystrofa sjöar och småvatten (3160) är minst 1 ha.
- Hydrologin är naturlig och opåverkad.
- Död ved förekommer med i genomsnitt minst 15 m³/ha (lågor och torrträd, diameter >10 cm) i skogbevuxen myr.

Skötselåtgärder

- Inga (fri utveckling).

Friluftsliv och gränser

Målet med friluftslivets nyttjande är att det sker utefter områdets naturgivna förutsättningar. För reservatets besökare gäller allemansrätten i de fall som inte reservatsföreskrifterna är mer begränsande.

Bevarandemål

- En parkeringsplats för ca 4 bilar ska finnas i reservatet.
- En informationstavla som innehåller karta över området, information om reservatets naturvärden och reservatsföreskrifter för allmänheten ska finnas vid parkeringen.

- Naturreservatets gränser skall vara markerade enligt SIS 03 15 22 och Naturvårdsverkets anvisningar.

Skötselåtgärder

- En parkeringsplats ska anläggas i reservatets västra kant (se bilaga 2a). Om framtida behov uppstår finns det även en möjlighet att anlägga ytterligare en parkeringsplats i nordöstra delen av reservatet.
- En informationstavla ska iordningställas och placeras vid parkeringen.
- Gränsmarkeringen ska underhållas.

Dokumentation och uppföljning

Skötselåtgärder som utförs inom reservatet ska dokumenteras, skriftligt och med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden.

En översiktlig kontroll av bevarandemålen ska ske i samband med den löpande tillsynen av reservatet.

En fördjupad uppföljning av naturvärdena i reservatet och de uppsatta bevarandemålen ska ske. På nationell nivå pågår arbetet med att ta fram uppföljningsmetodik för Natura 2000-områden. Uppföljningen av reservatet ska ske med motsvarande metodik. En första undersökning ska ha genomförts senast 2007, inom ramen för den pågående så kallade basinventeringen.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när tillsynen eller uppföljningen indikerar att behov finns.

Finansiering

Utmärkning av reservatet, parkering, informationstavla och skötselåtgärder bekostas av reservatsförvaltningen vid Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Bilaga

2a Skötselplankarta